

Ο δωδέκατος και τελευταίος άθλος που ο Ευρυσθέας ανέθεσε στον Ηρακλή ήταν να κατέβει στον Άδη, να πάρει τον Κέρβερο και να του τον φέρει. Ήταν η πιο άγρια περιπέτεια, η τελική μάχη με τον Θάνατο, από την οποία έπρεπε, μόνος αυτός, να βγει νικητής στην πορεία του προς την αθανασία. Κανένας πριν από αυτόν δεν είχε επιστρέψει από τον Άδη. Και ήταν το τέρας, ο σκύλος ο Κέρβερος, αυτός που φύλαγε τις πύλες και απαγόρευε την έξοδο από τον Κάτω Κόσμο. «Είχε τρία σκυλίσια κεφάλια και ουρά με κεφάλι δράκου και πάνω στην πλάτη του είχε κάθε είδους φίδια», περιγράφει ο Απολλόδωρος (II 122). Ο Ησίοδος βρήκε πενήντα τα κεφάλια (Θεογονία, 311) του Κέρβερου. Ήταν ο τελευταίος από τα παιδιά της Έχιδνας και του Τυφώνα, με τον οποίο ο Ηρακλής έπρεπε να έλθει αντιμέτωπος.

Πριν να επιχειρήσει την κάθοδό του στον Άδη, ο Ηρακλής θεώρησε φρόνιμο πρώτα να μνηθεί στα Ελευσίνια μυστήρια. Πήγε στην Ελευσίνα και ζήτησε να μετάσχει στις τελετές της μύησης. Του το απαγόρευσαν καθώς βαρυνόταν από τον φόνο των κενταύρων. Προσέφυγε στον παλιό του δάσκαλο, τον Εύμολπο, εισηγητή των Ελευσίνιων μυστηρίων. Αυτός τον εξάγνισε και τον μύησε.

Μετά, ο Ηρακλής κίνησε να βρει την είσοδο του Άδη. Πού βρισκόταν αυτή; Στον ποταμό Αχέροντα, κοντά στην Αχερουσία λίμνη, έλεγαν οι Θεσπρωτοί κι έβρισκαν πολλούς να τους υποστηρίζουν. Στην Τροιζήνα, πίστευαν οι ντόπιοι κι έδειχναν και το χάσμα, από το οποίο ο ημίθεος πέρασε, αλλά και την εκεί Αχερουσία λίμνη. Στο βουνό Λαφύστιο, αυτό στο οποίο γίνονταν οι τρομερές τελετές προς τιμή του Διονύσου, υποστήριζαν οι Βοιωτοί. Στη λίμνη Στυμφαλία, παραδίδουν διάφοροι ποιητές. Στην Αρκαδία, στην πηγή της Στύγας, άλλοι. Οι κάτοικοι της Ηράκλειας της Ποντικής (του Εύξεινου Πόντου) επέμεναν ότι ο Ηρακλής κατέβηκε στον Άδη από την χερσόνησο Αχερουσιάδα που βρίσκεται κάπου εκεί στη γειτονιά τους. Στο ακρωτήριο Ταίναρο, γράφει ο Απολλόδωρος. Προφανώς, κάθε τόπος είχε και την δική του είσοδο προς τον Κάτω Κόσμο, με πιο επίσημη αυτή της Θεσπρωτίας. Ο Ηρακλής όμως προτίμησε αυτή στο ακρωτήριο Ταίναρο. Υπήρχε εκεί ναός του Ποσειδώνα. Κάτω από τον ναό, υπήρχε μια σπηλιά. Έβγαζε σε μια λίμνη κάτω από τον ναό. Εκεί περίμενε ο Χάροντας με την βάρκα του, έτοιμος να περάσει «απέναντι» τις ψυχές των νεκρών που του έφερνε ο Ερμής.

(τελευταία επεξεργασία, 1 Σεπτεμβρίου 2021)